Nagyvárad, 1902. VIII. évfolyam. 190. szám. Vasárnap, augusztus 17.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre — — — 16 kor.
Negyedévre — — — 4 «
Helyben házhoz hordva:
Egész évre — — — 20 kor.
Negyedévre — — — 5 «
Vidékre postán szállítva:
Egész évre — — — 24 kor.
Negyedévre — — — 6 «

TISZÁNTÚL
POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apácza-utcza 3.
A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.
Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVARAD, aug. 16.

Uj honfoglalás.

Nyelvében él a nemzet, mint gyümölcsében a fa, de éppen ugy nem élhet föld nélkül, mint a fa. A cserepes növény olyan tedd ide, tedd oda jószág, arra való, hogy hasznot hajtson másnak s addig és ugy éljen, a mint más, a kertésze akarja.

Cserepes növénynyé nem szabad válnia a magyar fajnak, semmi szükségünk bölcs idegen kertészekre, kik szakszerüen addig hibridálnak bennünket, mig a nekik legalkalmasabb formát fel nem veszszük.

A magunk földjében, a magunk faji jellegével akarunk fejlődni ellenállhatlan erővel boritva be rétet, mezőt és hegyeket.

Ma már ehhez uj honfoglalás kell, mert csakugyan odáig jutottunk, hogy csak nyelvünkben élünk.

Beszélünk, panaszkodunk, nyelvelünk; ezen kivül alig tudunk valahol érvényesülni.

A magyar gazdaszövetség valóságos vezérkara az ujra hont foglaló magyarságnak. Hiszen a legendás multban Szvatopluk legalább egy szép fehér lóért adta el földjét, ma pedig hitvány vesszőparipáért, ostoba, üres, puffanó jelszavakért adtuk oda a magunkét, oly teljesen, hogy nekünk, a magyar fajnak van szükségünk honfoglalásra.

Temérdek ama magyarok száma, kik szanaszét a hazában tengenek apróra devalválódott földecskéjükön. Igy széthullva, erőtlenül gyöngék, de együtt, egy erővel legyőzhetetlen erőt képviselnek.

Ezt a tehetetlenséget akarja erővé változtatni a magyar gazdaszövetség, energikus központi vezetés alá fogott szövetkezet által.

Szent munka, szent harczra készülődés ez életünkért, faji fenmaradhatásunkért.

Boldogság lesz látni a pozsonyi gyülésen a sok ezer tősgyökeres magyart, kevés maradékát hajdani sok százezernek, kik a magyar föld birtokosai. Jobb jövő képe lesz az a kép, mikor egy szent elhatározásban egyesül majd ez a szinmagyarság, hogy egymást támogatva, visszafoglalják a lábuk alól kicsuszott földet, melyen a mi apáink vére folyt s melyen a mi bölcsőnk ringott.

A magyarok Istene adjon sikert törekvéseikhez.

A nagy gyülésre következő meghivást küldött szét a magyar gazdaszövetség:

Meghivó a falusi olvasókörök, szövetkezetek, gazdakörök, földmives és falusi önmüvelődési egyesületek ***országos gyülésére.***

Hogy a kisgazdák és földmivelők szellemi és gazdasági fejlődésének előmozditása czéljából alakult falusi egyesületek és szövetkezetek kitüzött czéljaikhoz minél közelebb jussanak s hogy tagjaik erkölcsi és gazdasági jóléte érdekében minél sikeresebben müködhessenek, a Magyar Gazdaszövetség ***országos gyülésre*** hivja össze a magyarországi összes gazdaköröket, szövetkezeteket, falusi olvasókörüket, földmives és más müvelődési egyesületeket azon módozatok megállapitása végett, melyek segélyével ezek müködése erkölcsi, szellemi és gazdasági tekintetben hatályosabbá tehető s melyek alkalmazásával ezek egy országos központban volnának egyesithetők abból a czélból, hogy a kisgazdák és földmivelők érdekeinek előmozditása végett kitüzött nemes czéljaikat egy erőteljes központ hathatós támogatása mellett annál biztosabban elérhessék.

Miután pedig ezen országos gyülésre meghivott egyesületek és szövetkezetek tagjai nagyrészt földmivelők, az intézőkörökig elhangzó hangos szóval kell kifejezésre juttatni e gyülésen a magyar gazdák azon régi kivánságát is, hogy a gabonaértékesitési viszonyok kedvezőbbé tétele, vagyis a jobb árak elérése czéljából indittassanak meg a munkálatok azonnal, a gabona-raktárszövetkezetek létesitése és a fedezetlen határidőüzlet: az ugynevezett papirosbuza megszüntetése érdekében.

Megbeszélés és határozathozatal tárgya lesz még ezen országos gyülésen az is, hogy miként kell a magukra hagyott szegény kisgazdákat és földmivelőket az ezek tudatlanságával visszaélő lelketlen szakemberek kiküszöbölésével adó, telekkönyvi, illetéki, peres, katonai, hitelmüveleti ügyekben teljesen megbizható jó tanácsokhoz juttatni.

Erélyes határozattal kell állást foglalni az országos gazdagyülésnek az iránt is, hogy az ország némely vidékén még mindig szabadon tenyésző uzsora és káros hitelügyletek sürgős törvényhozási intézkedésekkel lehetetlenné tétessenek.

A falusi egyletek és szövetkezetek, vagyis a kisgazdák és földmivelők ezen gyülése Pozsonyban, kapcsolatban a II-ik Mezőgazdasági Országos Kiállitással és a VI-ik Országos Gazdakongresszussal, f. 1902. évi szeptember hó 10-ik napján, szerdán d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Felhivjuk tehát az összes gazdaköröket, falusi egyesületeket, illetve ezek tagjait és vezetőit, hogy a pozsonyi országos gazdagyülésen, melynek főtárgya a kisgazdák és földmivelők helyzetének javitása, minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

A Pozsonyba való utazás nagyon csekély költséggel fog járni, miután a vasuti jegy ára 50%-al van mérsékelve s Pozsonyban az el-

A „TISZANTÚL“ TÁRCZAJA.

Apró képek Bécsből.

Irta: **Dr. Krüger Aladár.**

VII.

Vasárnap.

Még pedig az utolsó vasárnap. Addig áztunk, addig fáztunk a Praterben, mig elértünk a fegyvergyakorlat végére. Viertes Bataillon! Még egy hét s aztán otthon vagyunk, kiki a maga fatornyos házájában.

Csak ez a sok ázás-fázás ne lett volna! Junius közepén! Megesett, hogy az egész zászlóalj legénysége szolgálatban volt, csak annyi telt az otthon maradtakból, hogy egy kis századot lehetett kombinálni. Négy tiszt belépett szakaszparancsnoknak, a többi kiment — nézni és mivel hide volt, tehát fázni. »Die übringen Herren sollen *dabeisein*« szólt a parancs. Mi persze nem sokat néztük a bakák izzadását, hanem inkább megvitattuk a magas politikát, czigarettáztunk, egymás hátának dűlve melegedtünk s ha mégis fáztunk: versenyt futottunk. Ezt a müveletet elneveztük a parancs magyarositásával *dabájzájolásnak*

No de ma vasárnap van, ma nem dabájzájolunk, hanem megnézzük, a mit még nem láttunk. Első sorban a múzeumokat.

Az első átgondolásra bölcsen beláttuk, hogy itt a múzeumok beható tanulmányozásáról szó sem lehet. Annyi tudományos és müvészeti kincs van felhalmozva Bécs múzeumaiban, hogy azok tanúlmányozására egy év is kevés volna. Ilyen nagy múzeumok rövid megtekintését csak egy módon lehet értékessé tenni: ha kiválaszt az ember valami szempontot és e szempont szerint nézi meg az egészet. A mi feladatába vág, azt megjegyzi, a többit elfelejti.

En a bécsi gyüjteményekben mindenütt a magyar vonatkozású dolgokat kerestem.

Nos hát azokat keresni sem kellett, úgy rájuk találtunk lépten-nyomon.

Ott van a mütörténelmi múzeum gyönyörü épületének legfőbb ékessége: *Munkácsy* falfestménye. A képek, szobrok közt azután tovább alig akad magyar, a mint hogy — valljuk be — nem is igen akadhat. A ki a bécsi szobrokat és festményeket látta, az egyszeriben tisztában lehet vele, hogy a mi most élő »müvészeink« Lászlót, Benczúrt és Fadruszt kivéve csaknem mind mesteremberek, a kik »magyar müvészet« hangzatos czíme alatt néha bámulatos silányságokat szedetnek be a jámbor publikummal. Ha aztán valaki egy fejjel kiebb emelkednék, azt igyekeznek a kis szatócsok maguk közé visszarángatni. Igy esett az Erzsébet-szobor pályázatával is. Persze, akkor aztán nem kell rajta csodálkozni, ha egy kis bécsi szobor pl. a Brucknert (azt sem tudom ki volt ez a bácsi?) megörökitő kicsi mellszobor Stadtparkban többet ér, mint Budapest összes alló és fölötte különösen üllő szobrai együttvéve.

A mint a történelmi csoporthoz érünk, itt már mindenünnen üdvözöl az én édes Magyarországom. A fegyverek közt magyar kardok is rozsdásodnak — talán német vér is van egyiken-másikon. Amott a pénz gyüjte-

Feltétlenül legelőnyösebben vásárolunk nyári idényre könnyü filz és szalma kalapokat, kényelmes női, férfi és gyermek czipőket, bőr és selyem kesztyüket, selyem és flor harisnyákat, fehér és szines ingeket **s mindennemü férfi fehérneműeket mérték után is készitve,** vászon és batiszt zsebkendőket, férfi napernyőket, Kneipp czipőket bőr és gummi talppal s. t. b.

FÁBRY TESTVÉREK áruházában Nagyvárad Fő-utcza.

Lelkiismeretes kiszolgálás, mint az egy keresztény czégnél természetes.

Keresztény üzlet! Olcsó árak! Dus választék!

szállásolás és ellátás — különösen csoportos kirándulók részére — igen olcsó lesz.

Tisztelettel kérjük, hogy az országos gazdagyülésen való részvételüket a Magyar Gazdaszövetség titkári hivatalának, Budapest, VIII. ker., Baross utcza 10. augusztus hó 10-ig bejelenteni szíveskedjenek, kérjük velünk azt is tudatni, hogy körülbelül hányan jönnek.

Az elszállásolást és ellátást illetőleg tessék a pozsonyi II-ik mezőgazdasági országos kiállítás helyi rendezőbizottságával (Pozsony) legalább 14 nappal előbb érintkezésbe lépni.

A kedvezményes vasuti jegy igénybevételére jogositó igazolványokat tessék a pozsonyi II-ik mezőgazdasági országos kiállitás igazgatóságánál (Pozsony) szintén 14 nappal előbb kérelmezni.

Miután a kisgazdákat és földmivelőket anyagi helyzetük javitásával foglalkozó gyülésre hivjuk, hazafias kötelességünknek tartjuk meghivni a lelkészeket a tanitókat és a jegyzőket is, mint a földmivelőnép érdekeinek leghivatottabb gondozóit. Kérjük tehát közülök azokat, kik a földmivelőnép igaz barátai, hogy bontsanak zászlót a jó ügy érdekében ez alkalommal is s legyenek vezetői azoknak a derék földmivelőknek, kik a pozsonyi gazdagyülésen való részvételre magukat elhatározzák.

Ha a pozsonyi gazdagyülésen az ország összes falusi egyletei és szövetkezetei képviselve lesznek, ha ott lesznek mindazok a nemesszivü népbarátok, kik a földmivelőket szellemileg és gazdaságilag emelni akarják, akkor ez a gyülés a magyar gazdaközvélemény hangos szivdobbanása lesz, melyet megéreznek majd azok is, kiknek első sorban kötelességük gondolni arra, hogy a nemzet törzsét képező földmivesosztály boldog és megelégedett legyen. Kelt Budapesten, 1902. évi augusztus 9-én. Hazafias üdvözlettel *Károlyi* Sándor gróf elnök. *Bernát* István igazgató, *Meskó* Pál titkár.

Az ischli konferenciák.

Ischlből telegrafálják: *Széll* Kálmán miniszterelnök, a ki tegnap reggel hét órakor dr. Pásztélyi miniszteri titkár kiséretében ideérkezett és az »Elisabeth«-ben szállott, nyomban megérkezése után az ugyanazon szállóban lakó dr. *Körber* osztrák miniszterelnök látogatását fogadta. Délelőtt 11 órakor a két miniszterelnök együttes kihallgatáson volt ő Felségénél, hogy jelentést tegyenek a kiegyezési tárgyalások eddigi eredményéről és a még fennálló differenciákról. Mivel ő Felsége eddigi rendelkezések szerint holnap Ausseeba megy, holnap az együttes kihallgatást nem folytatják. A két miniszterelnök együtt kocsizott délelőtt háromnegyed 11-kor a királyhoz. Kihallgatásuk — mint déli egy órakor jelentik — még mindig tart. Délután 5 órakor udvari ebéd volt a vendégek nagy száma miatt két teremben.

A Budapesti Tudósitónak délben a következőket távirják Ischlből: Széll Kálmán az osztrák miniszterelnöknek, dr. Körbernek sürgős meghivására a holnap délelőttöt is itt tölti. Délben azonban elutazik Széll, mert hétfőn Budapesten óhajt lenni a király születésnapja alkalmából tartandó misén s azon a diszebéden, melyet ugyancsak e napon adni fog.

Szterényi — felmentve.

A Szterényi—Györffy-ügy ismét csak ama szomoru közállapotokról tesz tanuságot, melyektől ez a szerencsétlen ország az uj összeférhetetlenségi törvény és Széll Kálmánnak »törvény, jog és igazság« jelszava daczára sem tudott megszabadulni. A szabadelvü párti képviselők és a miniszteri tanácsosnak ez a háboruja megint csak azt a szellemet turja fel, mely egész kormányzatunkat lenyügözve tartja. *Györffy* Gyula vétett az összeférhetetlenségi törvény ellen és igy le kell mondania mandátumáról, mig *Szterényi* miniszteri tanácsos iparfejlesztési akciójával olyan kudarczot vallott, hogy nem maradhat továbbra is annak a hivatalnak az élén, melytől az ország iparosainak jóléte függ. Szterényi volt a lelke annak a szomoru akciónak, mely Hegedüs bukására vezetett. A »Turul« és a Hegedüs-éra egyéb szomoru dolgai első sorban Szterényinek rovandók föl és *Láng* Lajos kereskedelemügyi miniszter már is helyesen cselekedett akkor, midőn őt ügyosztályának vezetésétől egyelőre felmentette.

Csőd.

Francziaországban határozottan sietnek mindenképpen a csőd felé. Nemrégiben a franczia tudományosság csődjét vallotta be Brunetiére; a franczia családi erények csődjét mutatja a népnek bámulatosan csekély szaporasága; s most a legujabb időkben ismét két csődöt jelent be Francziaország kormánya, a mely két csőd igen alkalmas tárgyat szolgáltat a gondolkodó embernek.

Az egyik csekélység: egy kis pénzügyi csőd előjele. A legujabb jelentések szerint a franczia államháztartás ez idei pénzmüveleteiben felvitte *százhét millió* frank deficzitre Ez csak a bevallott deficzit, ehhez még hozzá kell venni 64 millió összegü kincstári utalványt, a melyeket a kormány az 1902-iki költségvetés egyensulyának fenntartására már kibocsátott. Igy az eddigi deficzit *százhetvenegy millióra* rug; ez a Combes-kormány eddigi müködésének eredménye számokban kifejezve.

Ide jut egy ország kormánya, mely azt hiszi, hogy a népet lehet kánikulai passzióból liberáliskodó bolond gombákkal egyszerre sajátképükre átalakitani. A bolondgombáktól felpukkad s pénzügyi egyensuly.

Jön a pénzügyi csőd.

A Combes kormánynak azonban nem is az volt feladata, hogy a pénzügyeket rendbe hozza. Hóhér szerepét szánta neki Waldeck Rousseau, a ki csak kimondta az itéletet a kongregácziók felett, aztán átadta az elitéltet a bakónak, Combesnak. Végezze kötelességét.

Hanem ezuttal az elitélt erősebbnek mutatkozott hóhérainál.

Egy ideig hire járt, hogy a szerzetesi iskolák bezárása békésen megy. Aztán arról ujságoltak, hogy Párisban tüntetések folynak. Végül, mikor már semmiképpen sem lehetett tagadni a valóságot, mikor már a hadseregben is akadtak tisztek, a kik vonakodtak a vallásüldöző rendeleteket végrehajtani, most már bevallják, hogy a Combes-féle rendeletek ellen országosan szervezkedik és egyre nagyobb hatalomra tesz szert a mozgalom.

Combes most álarczot cserélt. Eddig azt mondta, a szerzetesek ellen küzd. Látva a nép elkeseredését, most azt meséli, hogy az egész mozgalom royalista jellegü s hazafias szempontból kell ellene védekezni.

Ezzel szerzetes-üldözés nyilvánosan csődöt mondott és átalakult a köztársaság védelmévé.

Csakhogy ebből megint ujabb kalamitások származnak, a mint a hazudozásoknál történni szokott.

---

ményben megtalálhatók a legritkább magyar érmek: Szent István, Péter, Aba Sámuel, a Szlavóniában helytartóskodó Arpád királyfiak, a hatalmas dinasztiák: Esterházyak, Zrinyiek, Csák Máté pénzei. Több olyan is, akad a minőt a mi Nemzeti Múzeumunkban nem találunk meg. Odább a régiségek közt megvannak a legdrágább ősmagyar mükincsek, a miket Magyarországon találtak. Ott van a híres nagyszentmiklósi aranylelet, mely maga felér egy kisebb muzeummal, a szilágysomlyói és még több lelet valamennyi tárgya, a melyekhez mindhez csak nekünk van jogunk s a melyeket szomorúan néz az odavetődő magyar.

Ugy a mütörténeti, mint a természettudományi múzeum meglepi az embert azzal a ritka gonddal és müizléssel, mely minden részükben uralkodik. Különösen a természetrajzi múzeum néprajzi osztályában olyan bámulatos gonddal vannak egybeállitva a különféle népek tarka ruhái, fegyverei, eszközei, a minőre talán nem is képes más, csak a német. Efféle gyüjteményt nálunk *Bíró* Lajos fog összeállitani Uj Guineából: de Bécsben az egész világ teljesen képviselve van.

Ejtsünk útba egy magánképtárat: a *Liechtenstein* uralkodó herczegi családét. Osztrák főurak kitűnő szokása szerint úgy a herczegi kert, mint a palota képtára ingyen áll a közönség rendelkezésére; a képtár két emeleten van elhelyezve s ritka képei közt akad egy XVIII. századbeli híres magyar festőnek is egy müve: *Kupeczky*-nek valami hollandi nemese. Igaz, hogy ez a pompás kép, szegény, csak a lépcsőházban kapott helyet. Már ez a magyar sorsa

Néhány kisebb múzeum átfutása után siessünk ki az Arzenálba, a hadsereg híres Heers-Museumába. A bécsi villamossal hamar kiérünk bárhonnan, jár elég közvetlen kocsi. Sőt ha dohányos vagy, akkor sem kell gyalog menned vagy a szivarodat a kalauznak ajándékoznod, beleülsz a dohányzóknak szánt második kocsiba. De ha állani akarsz, akkor tessék a kocsiból kimenni, mert a bécsi villamos belsejében állani tilos. Egy baj: hogy vasárnap van. Most nem 10 fillért kell fizetni a villamoson, a mennyiért máskor átszállás nélkül bármily hosszú utat meg lehet tenni. Vasárnap 20 fillér a legrövidebb és leghosszabb út egyaránt, de még igy is olcsóbb és jobb a budapestinél.

A Heeres-Museumban hamar kint vagyunk — de aztán szeretnénk visszafordulni. A bejárat neve »Österreichs Ruhmeshalle« Ausztria dicsőségének csarnoka és kit találunk a felállított kis szobrok közt? Zrinyit és Nádasyt is! Mit keresnek ezek *osztrák* hősök közt? Aztán mellettük állanak ilyen felirásu szobrok: Montecuccoli, Katzianer stb. Ezen meg mit keresnek a *hősök* közt? Felmegyek a lépcsőn és a lépcső fordulójánál egy piruló szobrot látok. Azt hiszem, *Radetzky* apónak a szobra is pirul, olyan társaságba keveredett. O, a ki becsületes, vitéz katona módjára verekedett, egy társaságban áll a fekete emlékü hóhér Haynauval, a lázadó Jellacsicscsal és a retiráló Windischgrätzczel. Vajjon hogy érdemelte Radetzky ezt a sorsot!?

Fent, az emeleten vannak aztán igazán szép dolgok, a mik Ausztriának dicsőségére válnak. Ott vannak a régi, németországi háborukban elvett lobogók, franczia liliomos zászlók, török lófarkok. Ott van Kara Musztafának, a Bécset ostromlott török nagyvezérnek hatalmas sátra. — az igaz, hogy ezt a lengyel király szerezte meg. Fegyverek, ágyuk, kardok ezerféle alakja. Egyenruhák legrégibb időktől máig. Régi, foszlánynyá lőtt osztrák zászlók. A falban pedig márványlapon arany betükkel megörökítve mindazok a tábornokok és törzstisztek, kik csatában estek el. Sok, nagyon sok köztük a magyar — de az ellenségtől elfoglalt zászlók közt nincs magyar egy sem! Eppen büszkén konstatálom ezt, mikor két diszkötésü üdvözlő irat előtt megdöbbenve állok meg. Mindkét iratban németül üdvözli két város az olasz szabadsághősök leverőjét, Radetzkyt. Mindkettő 1849 végéről való. Egyiket iratta »die königliche Freistadt Pesth«, a másikat »die königliche Freistadt Ofen«. Mellettük Győr város arany kulcsai, melyeket 1849-ben adtak át az osztrákoknak.

A legujabb kort négy bolond nagy kinai ágyú képviseli; mind a négy a — német császár ajándéka. A háttérben pedig megint

Nem áll, hogy a Combes-féle rendeletek ellen csak Bretagne és a Vendée-tiltakoznának. Egész Franciaországban napról-napra nő a mozgalom. Franczia lapokból nyert eredeti tudósitásainkból pedig az tünik ki, hogy legerélyesebb a tiltakozás a déli megyékben, a hol pedig legerősebbek a republikánusok és a honnan a kormány többsége eddig mindig biztos volt. Maguk a préfet-k jelentik, hogy a kormánypárti képviselők kerületei többé nem biztosak. Ha tehát a kormány mégis azt meséli, hogy a mozgalom royalista, akkor meggyanusitja saját hiveit, maga alatt vágja a fát és bukása biztos.

Kétségbeesett kapkodás az egész; látszik, hogy a Combes-kormány elvesztette maga alól a biztos talajt.

Erre vall különben az a hir is, a melyet az *Echo de Paris* közöl, hogy t. i. Combes kompromisszumot készül kötni.

A kompromisszum lényege az, hogy az összes szerzetesi iskolák visszaállittatnának, de csak egy feltétel alatt. Azt a feltételt szabnák nekik, hogy a szerzetesrendnek nem szabad többé ujoncokat fölvenniök. Ha egy iskolánál kihalás folytán a tanerők száma tizre apadna, akkor az az intézet önmagától megszünnék.

Természetesen, ebből a kompromisszumból semmi sem lesz, mert a kongregációk abba soha sem fognak belemenni. Nem is fogadhatják el, mert az nem volna más, mint a mai rendelet hatásának kitolása 15—20 évre. Ilyen öngyilkosságot a szerzetesrendek elkövetni nem fognak.

Az egészben lényeges az, hogy a kormány kezdi belátni esztelensége következményeit s engedni hajlandó. Persze, engedményei még nevetségesen csekélyek; de majd beszél még Combes szerényebben is. A-t már mondott, majd mond bé-t is.

Kényszeriti erre az egész franczia nép elkeseredése. Eltekintve attól, hogy a rendelet irgalmatlan végrehajtása érzékenyen érinti a franciák vallásosságát, egyuttal nagyon érzik a családok a veszteség anyagi oldalát is. A falusi és kisvárosi anyák sorra panaszkodnak, hogy most elestek keresetüktől. Eddig ugyanis ha volt három-négy kis gyermekük is, beadták őket korán reggel az apáczákhoz, ott rendbe szedték, megfésülték, gondozták, tanitották őket egész nap, a szegényebbje élelmet is kapott s az anya épp ugy mint az apa mehetett napszámba. Erre a kettős keresetre pedig szükség volt, mert a franczia köznépnek sokkal magasabbak az igényei, mint pl. a magyarnak. Most a gyermeknevelésben senki sem nyujt segédkezet az anyáknak; mire vezet ez? vagy elszegényedésre, vagy kétgyermekrendszerre, de jóra soha sem.

Ezzel sikerült a párisi szabadkőmüves kormánynak elérni a fenyegető nemzetgazdasági és az erkölcsi csődöt is.

Csakhogy szerencsére ebből nem lesz semmi.

A szerzetesrendek sokkal jobban szeretik Franciaországot, mint annak szabadkőmüves kormánya. Megalázkodnak a kormány előtt, mely őket üldözi és bár erre a törvény nem kötelezi őket, eddigi iskoláik számára is kérni fogják az engedélyezést. Igy rövid idő alatt a bezárt iskoláknak körülbelül 90%-a ujból megnyilik.

Ezzel a legfenyegetőbb veszély el van háritva. Hanem akkor a nép azt fogja majd kérdezni, hogy mire való volt hát a nagy szerzetes-üldözés, ha az elüzöttek ismét visszatérnek?

És akkor elkövetkezik az, a mi Franciaországnak legnagyobb javára fog szolgálni: a szabadkőmüves politika bukása.

UJDONSÁGOK.

Éljen a király!

Ünnepnap hajnala virrad holnap hétfőn a magyar nemzetre, dicsőségesen uralkodó apostoli királyunk *I. Ferencz József* születésének hetvenkettedik évfordulója.

A hosszu emberöltőt meghaladó idő alatt sok nehéz megpróltatás érte a mi jó királyunkat, de a Gondviselés a kötelességtudás és népei iránt való szeretet által annyi erővel ruházta fel, hogy leküzdve atyai szivét ért csapásokat, ma is, agg korában szüntelen dolgozik népe boldogságáért.

Királyunk ünnepe a mienk is, az egész nemzeté. Ünnepeljünk tehát szivvel-lélekkel. Szállja meg lelkeinket e napon ünnepi ihlettség. Törjön fel sziveinkből fohászunk a népek Istene trónja elé, hogy a legelső magyar embert, a mi legalkotmányosabb uralkodónkat a magyar nemzet további boldogulására és virágzására sokáig éltesse, hosszu időn át övezhessék még a népek milliói a hálás szeretet és alattvalói hüség koszorujával Felséges Urunkat és övéit.

*

Ő Felsége születésnapja alkalmából lobogódiszt ölt a város. Ez alkalomból a székesegyházban ünnepélyes szentmise lesz. A szentmisén a város, megye, az összes fegyvernemek tisztjei és a többi hatóságok tisztviselői megjelennek.

*

Ő Felsége legmagasabb születésnapja alkalmából ma, vasárnap este 8 órakor a 37-ik József-ezred zenekara disztakarodót tart; bejárja zeneszóval a főbb utczákat. A menet este 8 órakor indul a várból s a Zöldfa-utczán és a Kert-utczán át a polgármester háza elé vonul, ahol szerenádot ad. Innen a Kert-utczán és a Beöthy Ödön-utczán át a hadosztályparancsnokság elé mennek, ahol Albach altábornagynak adnak szerenádot. Szerenád után a zenekar a Pável-utczán, Szent László-téren át a Fő-utczára megy, végigvonul a pénzügyi palotáig, itt bekanyarodik a Sztaroveczky-utczára s a nagyhidon át visszatér a várba.

Holnap, hétfőn reggel 5 órakor ébresztő; a József-ezred zenekara vig zeneszóval bejárja a várost. És pedig hajnalban 5 órakor indul a zenekar a várból, a Kossuth-utczán kivonul a Szent László-térre, innen a kishidon az Aldás-utczán az Ezredévi emlék-térre mennek s ismét a nagyhidon át vissza a várba.

Reggel 6 óra után az összes csapatok és a honvéd hadapródiskola növendékei kivonulnak a Boné-kut melletti gyakorló-térre, ahol a felállitott sátorban *Andrássy* Péter katonai lelkész tábori misét mond.

A hálaadó istentisztelet végeztével az altábornagy előtt az összes csapatok elléptetnek.

A honvéd hadapródiskola növendékei s a tisztikar bevonul a hadapródiskolába, ahol a végzett növendékek leteszik az esküt.

---

az igazi osztrák dicsőség emléke ragyog: egy vértes-dandár összeütközése a porosz lovassággal. Történelmi adatok alapján készült festmény nagy vitézség emléke — kár, hogy Königrätznél történt.

Igen sok a magyar emlék a császári kincstárban, a Schatzkammerben is. A mennyi kincs itt van, azt talán lehetetlen volna megbecsülni. Itt van a régi német-római birodalom császári koronája a többi koronázási jelvénynyel, az osztrák császári korona, Erzsébet királyné gyémántos diadémje s ezek mellett — Bocskay arany koronája, melyet a török szultántól kapott. Inkább méhkas biz' az, mint korona, de azért talán inkább a budai várban volna helye, épp ugy, mint annak a két remek ezüst szekrénynek, melyekben 1867-ben a koronázási ajándékot adták át a királyi párnak. A többi kincs közül említsük meg Krisztus keresztjének egy nagy darabját, Szent Móricz lándzsáját, melynek hegye Krisztus keresztjének egyik szegéből készült és a melyet I. Ottó császár az augsburgi ütközetben a magyarok ellen rohanó német lovasság élén vitetett, továbbá a világ egyik legnagyobb gyémántját, a híres Florentinert.

Ha már a Burgban vagyunk, nézzük meg a kapuczinusok templomában lévő császári sírboltot is. A sírőrző páter ugyan eleinte nem akar beereszteni, mivel most nincs hivatalos idő. Hanem aztán elkezdek kérdezősködni főt. Torma Izidor és Kledorfer Lambert urakról, én is ismerem őket, a páter is, egyre élénkebb lesz a diskurzus . . . s egyszerre a derék páter kezében megcsördül a kulcs:

— Also ich bitte meine Herren auf eine Viertelstunde.

S ünnepélyes komolysággal lemegyünk a híres sírboltba, a hol oly arisztokratikus rendben pihennek Mária Terézia és férje körül az uralkodóház régi és későbbi tagjai. A páter minden koporsó gazdáját meg tudja nevezni; de minket más érdekel. Erzsébet királyné koporsóján, a magyar nők által emelt remekmüvü térdeplő mögött egy hatalmas koszorú fekszik, egyetlen az egész sírboltban. A koszorún nemzeti színű szalag — vajjon ki hozta azt ide? A páter csak fejét rázza rá; nem tudja.

A nem messze fekvő Augustinerkirchében az uralkodó család tagjainak sziveit őrzik ezüst urnákban. De nem ez a legnevezetesebb, hanem Canova gyönyörű szobormüve, Mária Krisztina főherczegnő síremléke. Bécs minden remek szobra közt ez a csoportozat a legremekebb. A mint megilletődve gyönyörködünk benne, kezdődik a mise — mintha otthon volnánk. Sőt, hogy a csalódás még teljesebb legyen, rákezdik — persze németül — azt az éneket, melyet kis elemista koromban legelőször tanultam: »Im arczunkra borulunk . . .« S mig elmerengve hallgattuk az ismerős éneket, az ismerős misét, megismertük, micsoda nagy erő van a katholiczizmus egyetemességében. Katholikus ember a világ bármely részén, ha sehol másutt, de a templomban otthon érzi magát.

Szabó István

füszer, bor, csemege és vadkereskedése,

Nagyvárad, Fő-utcza (Dr. Grósz-ház),

városi és vidéki Telephon 251. sz.

Mindennemü **ásvány- és gyógyvizek és az Előpataki viz főraktára Bihar-, Békés és Szilágymegyék részére.**

Ajánlja kitünő saját termésü **körösvölgyi asztali borait bárhová a városban házhoz szállitva literes üvegekben fehér asztali ó vagy uj bor literje 72 fillér, Schiller bor 72 fillér, körösvölgyi ó bor literje 88 fillér,** akik azonban a városi fogyasztási hivatallal az adóra kiegyeztek, literenként **20 fillérrel** olcsóbban kapják.

Mindennemü friss gyümölcsök: u. m. **Kajszin** és **Franczia** baraczk. Korai **körte** öt kilós posta kosarakban a legolcsóbb beszerzési helye. — Vidéki megrendelések azonnal teljesitetnek.

Raffia háncs, szőlőkötő fonál, rézgálicz (kékkojtó) pamut a legolcsóbb árban. 82

A lélekemelő szép ünnepélyen ***Mayor*** Miklós iskolaparancsnok és ***Aranyossy*** József lelkész-tanár beszédet intéznek a most már tiszthelyettes növendékekhez. Erre az ünnepélyre a honvéd hadapróiskola ***vendégeket is szivesen lát.*** Külön meghivókat nem bocsátottak ki.

A székesegyházhoz nem vonulnak ki a csapatok, mivel még az nap indulnak a nagygyakorlatokra.

———

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d u. 3—5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

—

* **Nagyboldogasszony.** Ünnepe volt tegnap a katholikus világnak, boldogságos szüz Mária, Magyarország pátrónája menybemenetelének emlékezete. Délelőtt minden kath. templomban ünnepélyes szent mise és predikáczió volt. A székesegyházban ***Steinberger*** Ferencz kanonok tartotta a káptalan több tagja, a lelkészkedő és növendékpapság segédletével a szent misét, s ***Fálffy*** Béla főreáliskolai hittanár pedig szent beszédet mondott. A templomok egész nap telve voltak hivekkel. Délután sokan rándultak ki a fürdőkbe s a többi nyári szórakozóhelyekre, bár az idő egész nap borus s hüvös volt, s az alkonyatlájban keletkezett záporeső, dörgés, villámlás nagyon megzavarta az ünnepi hangulatot.

* **Ülések a városházán.** A városi szépitészeti szakbizottság kedden, augusztus 19-én délelőtt 10 órakor ülést tart. A ***Moskovits*** Mór és a ***Fröhlich*** József épitkezési ügyeit tárgyalják. — A Nagyvárad város vámkezelését ellenőrző bizottság szintén kedden, aug. 19-én délután 4 órakor tartja ülését, a következő tárgysorozattal:

A pecze-szőllősi sörgyár vámáltalány engedélyezése iránt benyujtott kérvényének tárgyalása. A szárnyas állatok után vásárvám és piaczi helypénz fizetésére véleményadás. A vámjutalék kiutalása ellen emelt panaszokra véleményadás. Folyó ügyek.

* **Megszüntetett gondnokság.** Körösladányi ***Nadányi*** Károly feketegyőrösi nagybirtokos, nagyváradi lakos gondnokságát a nagyváradi kir. törvényszék a 13365—1602. sz. végzésével végérvényesen megszüntette.

* **Búcsu Bihar-Püspökiben.** Templomszentelési ünnepük van ma, vasárnap a szomszédos bihar-püspöki-i r. kath. hiveknek. A boldogemlékü bibornok által épitett diszes templomban a búcsu alkalmából ma délelőtt ünnepélyes szent mise és szent beszéd lesz. A prédikációt dr. ***Némethy*** Gyula theologiai tanár mondja.

* **Kérelem.** A következő sorok közlésére kérte fel lapunkat a városi árvaház választmányának megbizásából özv. ***Des Echerolles Kruspér*** Sándorné elnöknő: Nagyvárad város árvaházának Igazgató Választmányától nyert felhatalmazásom folytán bizalommal fordulok a város szőlőkert és földtulajdonosaihoz azon tiszteletteljes kéréssel, hogy az árvaház jótékony müködését adományaikkal elősegiteni szíveskedjenek. Nem pénzbeli hozzájárulást kérek az árvaház részére, hanem azon felesleget, mely a gyümölcs és élelmiszer készletből megmarad és nélkülözhető. Ezt a felesleget kérem a jóttevő emberbarátoktól az árvák részére, akiknek örömet fog okozni minden legkisebb adomány, az árvaház rendeltetését pedig nagybecsü adományaikkal elő fogják segiteni. Akik nemes szivükre hallgatva adományaikat a városi árvaház gondnokához (Schlauch-tér 26. sz. emeletes épület) elküldik — a felsegitett árvák ezerszeres köszönetét fogadják ez alkalommal is. A nyujtott adományok a helybeli hirlapokban fognak nyugtáztatni. A városi árvaház Igazgató Választmánya nevében: özv. ***Des Echerolles Kruspér*** Sándorné elnöknő.

* **Veszett eb áldozata.** Alig két hete, hogy az ebzárlatot megszüntette a rendőrség s ma ujabb veszettségi eset fordult elő a városban. ***Bartha*** Endre kir. p. ü. igazgatósági titkárnak egy kutyája egy cselédleányt mart meg. Tegnap a kutya megdöglött s a boncolás konstatálta, hogy veszett volt. A megmart leányt a Pasteur-féle intézetbe szállittatta a rendőrség és ebből az esetből kifolyólag ismét 40 napos ebzárlatot rendelt el.

* **Vasuti vendéglő bérbeadás.** A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a kolozsvári pálya-vendéglő bérletére pályázatot hirdet. Miről az érdekelteket van szerencsénk azzal értesiteni, hogy a pályázati hirdetmény közelebbi feltételei a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége III. osztályában (Emke palota, II. emelet 33. ajtó) tudhatók meg. Nagyvárad, 1902. augusztus 14. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara ***Huzella*** Gyula kir. kereskedelmi tanácsos elnök. Dr. ***Sarkadi*** Lajos titkár.

* **Diszebéd a herczegprimásnál.** Nagyboldogasszony napján ***Vaszary*** Kolos herczegprimás nagy disz ebédet adott. Az ebéden mindazok megjelentek, a kik a herczegprimásnak a Mátyás-templomban tartott ünnepi nagymisénél segédkeztek, és több egyházi előkelőségek.

* **A kik a szini pályára vagy balettre** készülnek, rendkivül előnyös föltételek mellett nyernek kiképeztetést a hatóságilag is támogatott temesvári szinmüvészeti képezdében, mely 7 év óta a legszebb sikerrel teljesiti feladatát. E tanintézet teljesen egyenlő értékü a budapesti szini képezdékkel és legfőbb hivatása az, hogy mig Budapesten erre a pályára csak óriási költségek árán juthatni, a temesvári szini képezdében a sokkal olcsóbb életmód és mérsékelt tandij mellett a szegényebb sorsuak is elérhetik czéljukat s bármely első rangu szinházhoz szerződhetnek. Rendkivül nagy előny az is, hogy mig a budapesti hasonló tanintézetek internátussal nem rendelkeznek, a temesvári szini képezdében a vidékről érkező leányok a legmegfelelőbb felügyelet mellett a tanintézet lakosztályaiban nyernek lakást és ellátást meglepő olcsó áron, a szegényebb sorsuak pedig tandijmentességben is részesülnek. Nagy előnye e szini képezdének még az is, hogy külön balettiskolával is rendelkezik, már pedig köztudomásu, hogy a balett táncz előtt nemcsak az egész ország, de az egész világ nyitva áll, amennyiben e pályán nyelvismeret nem szükséges. A fölvételhez — akár a szini pályára, akár pedig a balettre, nem szükséges felsőbb iskolai bizonyitvány, csupán csak az elemi iskola végzettsége, a mennyiben a szükséges tantárgyak a tanintézetben adatnak elő. Férfinövendékek 16 éves koruktól 28 éves korukig, leánynövendékek pedig 14 éves koruktól 25 éves korukig vétetnek fel. Levélbeli kérdezősködések válaszbélyeggel ellátva a »Szinmüvészeti Képezde Igazgatóságához« (Temesvár, Belváros, Jenőherczeg-utcza 6. szám) czimzendők.

* **Összeégett leány.** Kiirthatatlan régi rosz szokás áldozata kinlódik ismét betegágyán. ***Grünbaum*** Hermann czipész Szeréna leánya a szerencsétlen áldozat, a ki csütörtökön délelőtt tüzrakás közben a nehezen gyuló fára petroleumet öntött. Az egész üveg petroleum hirtelen lángra lobbant s a szétrobbanó üvegből a leány ruhájára ömlött. A ruha egyszerre lángba borult s a leány rémülten futott az udvarra, hol a friss légáram még csak jobban élesztette a harapódzó lángokat, ugy

---

Futtában megnézzük még az ujkori góth épitészet egyik remekét: a fogadalmi templomot és a híres Szent István-templomot, aztán gyorsan ebédelni s ebéd után ki Schönbrunnba és a Práterbe!

Schönbrunnban minden haptákban áll a gárdistától kezdve a fákig. Csupa rend, egyenesre, simára metélt fasorok, jobbra igazodj-ba állitott disznövények. A fasorokban kis fülkék fehér szobrokkal, közben szökőkutak, háttérben a »Gloriette« a Neptuncsoporttal, szóval csupa olyan dolog, a mire az ember hidegen rámondja: Ühüm. Szép. Már nekem csak egy fiatal párocska maradt emlékezetemben, a kik az obeliszk alatt lévő barlangban egymást átkarolva, egy nyitott könyvbe néztek. Azt hiszem, olvasni akartak, de már a felől nem vagyok bizonyos, sikerült-e az olvasás? Annyi áll, hogy látásunkra nagyon elpirultak s a negyedik zászlóalj igyekezett is diszkrétül félrehúzódni.

Schönbrunnban a császári kastély több terme idegenek számára is látható. Igy megmutatták azt a szobát, a hol Mária Terézia Kaunitz herczeget fogadni szokta, a híres rózsafával kifalazott szobát, azt, a melyben a bécsi békét Napoleonnal megkötötték s azt az ágyat, a melyben a reichstadti herczeg meghalt. Szegény kis herczeg! Császárrá kellett volna lennie s éppen az én ezredemben vitte fel — zászlóaljparancsnokságig.

Schönbrunn mintájára van Bécsben a legtöbb főúri kastély kertje berendezve s ugyancsak Schönbrunn szép példájára a közönségnek is megnyitva. Legszebb közülök a Schwarzenberg-palota kertje, gyönyörü fasorokkal, dísznövényekkel és vagy tíz tóval; különben főleg a bécsi katholikus papok szoktak erre sétálni, persze csak czivilben. Osztrák papot soha sem láttam reverendában másutt, mint az oltárnál.

Hátra volna még a Prater, — de ki ne hallott volna még erről? Mi is csak a híres vasárnap délutáni kocsikorzót néztük meg jobban. Az egy órai kocsijárásnyi hosszu, nyílegyenes Haupt-Alleén 5 és 7 óra közt ezer meg ezer kocsi vágtat, bennük a bécsi társadalom minden előkelősége, Windischgrätz herczegtől lefelé. A közlekedés a fasor egyik oldaláról a másikra lehetetlen másként, mint hogy időnkint a rendőr megállítja a robogó kocsisort s akkor a ki akar, hamar átszaladhat. Aztán megint összefolyik a fogatok sora, mint a Vörös tenger hullámai az egyiptomiak felett.

Káprázik a szemünk a nagy sokaságtól . . . el innen, jerünk fel a Riesenradra! Egy óriási kerék egyetlen fordulatára több száz méternyire vagyunk a Prater és Bécs felett, az emberek akkorák, mint a legyek, de mi ebben a nagy magasban, néma napfényben, ünnepi csöndben csak azt nézzük, hol az államvasuti indóház, a honnan pár nap mulva indulunk — hazafelé.

———

VIII.

Megyek haza.

»Ki kérdi, hogy hányadik? Ha pohár, hát idd ki!«
Zaj, kaczagás, csengő dal a jó kedvet hinti.
Éjfél után kettőt üt, kopogtat már a regg . . .
»Hajrá fiúk! trallala! Sohasem halunk meg!«

. . . És egyszerre, a mikor a pohárt emelem,
Belőle a habzó bor kiloccsan hirtelen.
Kiejtem a poharat, szétcsörren . . . s előttem
Ködös párák rajzanak a füstös levegőben.

Lehajtom a fejemet — de csak jobban látom.
Honi képek! ismerlek. Minden fa barátom.
Suttogó fűz árnyában szőke folyó árja —
Egyszerre a lelkem is visszavágy utána.

Incselkedik a habbal fehér fűzek gallya,
Fa tetején a rigó gúnyosan kaczagja.
Víg dal csendül a hegyen, minden vídám, éled, —
S a hogy hallom, hallgatom, jó kedvem elszéled.

Incselkedő fűz alatt, szőke folyó mellett
Arra, messze, egykoron sok víg napom tellett.
Tavaszi táj — szerelem bájos ébresztője —
Istenem, de messzire is vetődtem tőle!

hogy mire a rémesen sikoltozó leány ruháját a segélyére sietők eloltották, már oly sulyos égési sebeket szenvedett, hogy eszméletét vesztette. E közben a rendőrséget is értesitették az esetről, honnan dr. *Berkovits* Miklós sietett a szerencsétlen leány segitségére. A sulyosan sérült leányt otthon ápolják, de az orvosi vélemény szerint felépüléséhez alig lehet remény.

* **Betiltott körmenet.** Jellemző a franczia kormányhatóságok fekete vallásgyülöletére és ostoba elfogultságára, hogy Chambéryben, Challier, a maire betiltotta az aug. 15-iki körmenetet, hivatkozva a lakosság izgatott hangulatára. Megjegyzendő, hogy ezt a körmenetet évek óta mindig megtartották.

* A **biharmegyei és nagyváradi nőegylet jótékonysága.** A jótékonyságáról országszerte közismert Gerliczy báróné vezetése alatt álló biharmegyei nőegylet ujabb jótékony intézmény létesitését határozta el, ugyanis az Erzsébet leányárvaházzal kapcsolatosan elagott nők részére menhelyet állit. E menedékház létesitésével ismét egy régi óhaját váltja valóra a jótékony egyesület. A nőegylet választmánya 1902. junius havi ülésében, melyen özv. báró Gerliczy Felixné elnöklete alatt jelen voltak: özv. Des Echerolles K. Sándorné, özv. Grunwald Henrikné alelnöknők, Batiz Ferenczné, Jablonszky Emilné, Kappel Györgyné, Kiss Elekné, Milibák Józsefné, Molnár Lajosné, V. Papp Józsefné, Stark Róza, Vértessy Andorné, Vucskics Julia vál tagok, Ficzek Lajos pénztáros és Böszörményi Géza jegyző; elhatározta, hogy a Rimanóczy Kálmán tervei szerint épülő menház épitésére pályázatot hirdet s egyszersmind a dr. Kornstein Lajosné édes anyja elhalálozása alkalmából az egyletnek adományozott 50 koronát a létesitendő menedékház czéljaira fordítja. Egyébb iránt, amint értesülünk, ez ügyben folyó hó 17-én és 18-án ismét ülést tart a nőegylet választmánya.

* **A »Nagyváradi Kereskedelmi Csarnok«** f. hó 24-ére meghirdetett 33-ik rendes évi közgyülését közbejött akadály miatt f. évi augusztus 31-ik napján délután 3 órakor tartja meg saját házának disztermében. A tárgysorozat változatlan. E közgyülésre a társulat rendes tagjai ezennel meghivatnak. Nagyvárad, 1902. augusztus 15-én. Reismann Mór elnök, Váradi Mór titkár.

Mennék vissza s nem tudok. Tüzes bornak gőze,
Száz mulatság, száz szép arcz ide tart lekötve.
Felsóhajtok küzködve, félig már álomba' —
S megrázkódnak az árnyak mintegy varázsszóra.

Szomorú fűz lehajlik, hervadoz az ága,
Szőke folyó vizének hallgat a hullámat.
Elnémult a nóta is, puszta az ősz, néma,
Nagy messziről a harang búsan kong, bong néha.

Zöldelő domb oldalán sírhalom virága,
Fehér virág közepett kőkereszt magába' —
Elszorúl a szivem is — mi van arra irva? . . .
Oh, az a név! leborulok gyermekmódra sírva.

Nagyot koppan az asztal, felborul a serleg,
Vigadozó pajtások harsogva nevetnek.
»Elaludtál, czimbora? Tán becsíptél, vagy mi?
Ne kérdezd, hogy hányadik! Itt a pohár, idd ki!«

Talpra ugrom. Borzongok. Szétröppent a mámor.
El innen, el! feledve czimborák, szép lány, bor.
Oh, ha az a fehér sír elfogja lelkemet,
Ha a világ végéről is: megyek haza, — megyek!

———

* **Ünneprontók.** Angliában a vasárnapi munkaszünetet annyira szigoruan veszik, hogy még a vasuti közlekedés is a minimumra van redukálva s egyáltalán megtartják az ünnepeket is. Nálunk azonban a munkaszünetet legkevésbbé az állam respektálja. Az állami hivatalok mit sem tudnak a vasárnapi munkaszünetről. Az ünnepeket még kevésbé veszik figyelembe. Itt van a legközelebbi példa. Pénteken Nagy Boldogasszony napján a nagyváradi postahivatalban egész nap teljes szolgálat volt. Hogy volt-e értelme ennek az ünneprontásnak, azt legjobban bizonyitja az, hogy alig egy-két utalványt adtak fel egész délután. Az ajánlott leveleket és táviratokat pedig ugy is felvették volna, mint más vasárnapon.

* A F. **M. K. E. selmeczbányai közgyülése.** Selmeczbányán a F. M. K. E. aug. 27-iki közgyülésére nagyban készülődnek. Az ünneprendező bizottságokok a mult héten alakultak meg. Külön bizottság intézik az elszállásolást, a város diszitését, a kirándulásokat, a társasebédet és a fáklyásmenetet. Láng Lajos kereskedelmi miniszter, a kassa-oderbergi vasúttal egyetértésben, a közgyülés alkalmából, az egyesület tagjai számára aug. 20—31. napjaira érvényes kedvezményes utazási jegyeket engedélyezett, a melyek a magyar államvasutak és az üzletkezelésükben lévő helyi érdekü vasutak, valamint a kassa-oderbergi vasut magyar vonalain, az összes gyors, személy és vegyes vonatokra érvényesek. A kedvezmény értelmében az egyesület tagjai másodosztályu jegygyel az I. osztályon, harmadosztályu jegygyel a II. osztályon és féláru másodosztályu jegygyel a III. osztályon utazhatnak. A kedvezmény a kiinduló állomásról Selmeczbányára és vissza való utazásra szól, de az utazás Budapesten és a kassa-oderbergi vasut magyar vonalain át is megtehető, ez esetben azonban Budapestről a rendeltetési állomásra vagy viszont, a kedvezményes menetjegy külön-külön váltandó meg. Clair Vilmos főtitkár fölkéri az egyesület tagjait, a kik a kedvezményt igénybe venni kivánják, hogy ezen szándékukat az egyesület főtitkári hivatalánál (Nyitra) aug. 20-ig bejelenteni s egyben jegyeiket a társasebédre is megváltani (4 kor.) sziveskedjenek, hogy a rendezőség a résztvevők száma iránt kellően tájékozhassa magát.

* **Jászberényi pörköltek.** A jászberényi pörkölteket tehát megfizetik *Almássy* exfőispán és *Török* Aladár ex polgármester, legujabban grájzleros Budapesten. Mielőtt a tárgyalási nap elérkezett, Budapestről, Almássy ügyvédjétől sürgöny ment Berénybe:

— Egyezzék ki ezer forintba!

Visszament a válasz:

— Hatezer frtból nem engedek.

Ujra jött a sürgöny Budapestről:

— Ezerötszáz frtot adunk!

Megint vitte a drót:

— Nem adom alább.

Még egy néhányszor fordult a távirathordó, de sikertelenül. Pedig megjárta az exfőispán. Mert a biróság összesen *14000 koronát állapitott meg.*

* **Kitüntetett nyomdatulajdonos.** Mint a hivatalos közlöny legutóbbi számában közli, a király ő Felsége személye körüli minisztere előterjesztésére *Kosch* árpád eperjesi nyomdatulajdonosnak az ipar, kereskedelem és közmüvelődés terén szerzett érdemei elismeréseül a *Ferencz József-rend* lovagkeresztjét adományozta.

* **Behurczolt marha-járvány.** A *Léderer* és *Kálmán* féle szeszgyár hizlaldájában egyszerre 12 drb ökrön száj- és köröm-fájás tüneteit konstatálták. A gyár ezeket az ökröket a mult héten *Gávra* Mitru dragonyesdi lakostól vásárolta s valószinü, hogy már akkor is lappangott bennök a kór. A betegség kihurczolásának meggátlására a gyártelepet szoros zár alá vette a rendőrség.

* **A kolozsvári Mátyás-szobor.** Nagy ünnepre készül kincses Kolozsvár városa. A jövő hónapban leplezik le a város főterén Mátyás király óriási szobrát. A legendaszerü igazságos Mátyást bástya tetején, lóháton ábrázolja a szobor, mig a bástya lábánál különböző mellékalakok vannak. A szobrot vasárnap szállitották Nagyváradon keresztül Kolozsvárra. Négy teherkocsit foglaltak el a szobor részei, amelyek együtt 400 métermázsát nyomnak. A szobor óriási méretü, hatalmas munka.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra tegnap Lessen alsócseczei *Cziáky* Jánost Less község köztiszteletben álló polgárát.

* **Eltünt gyermekek.** A Bors községhez tartozó nagyzomlini pusztáról eltünt *Pataky* Piroska 11 éves kis leány. Ismertető jele, hogy kissé szeplős. — Nagyszalontáról pedig Kovalcsik István 15 éves molnár inas a gazdájától: Bordás Istvántól elszökött. Mindkét gyermeket országosan körözik.

* **Lopások.** A tolvajok ismét garázdálkodnak városunkban. Ujabban ismét két nagyobb szabásu lopás történt. *Füchsl* Móricz bornagykereskedő jelentette a rendőrségnél, hogy édes anyja lakásáról egy a Biharmegyei bank által kiállitott 400 koronáról szóló betéti könyvecske, egy drb. Pálffy és Salm sorsjegy és 240 korona készpénz elveszett. Ugyancsak *Pallay* Lajos ügyvéd neje is tett hasonló ügyben feljelentést. Az ő lakásáról egy brilliánt kövü gyürüt és egy gyöngyökkel diszitett arany brossot tulajdonitottak el. Előbbi helyen a gyanu egy ott a háznál dolgozó napszámos, emitt pedig az ügyvéd neje szolgálatában volt cseléd ellen irányul. Mindkettőjük ellen a nyomozás folyamatban van.

* **Halálozás.** Plósz Pál dr., az élet- és kórvegytan nyilvános rendes tanára a budapesti tudomány-egyetemen, Plósz Sándor igazságügyminiszter testvérbátyja, az éjjel 58 éves korában meghalt. Temetése ma, 17-én délután ½4 órakor lesz a kerepesi temető halottas házából.

* **Talált tiz koronás.** Vasárnap a Szent László templomban 10 korona összeget találtak, a pénz becsületes megtalálója szerkesztőségünkbe hozta s tulajdonosa az ismertető jelek ellenében nálunk átveheti.

x **Megérkeztek a nyári idényre** a legszebb czipő áruk, melyek szép és csinos kiállitásuk mellett, az előre haladott idény miatt *25 százalékkal olcsóbbak*, mint voltak. Nagyszerü ujdonságok Chewreox, Box és sárga czipőkben. Alkalmi vétel esőernyőkben és harisnyákban. **Nádor Henrik** és Társa Nagypiacz-tér, Kereskedelmi Csarnok.

EGYESÜLETEK.

—

A „Biharmegyei és Nagyváradi Nőegylet“ választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi augusztus hó 19-ik napján fél 5 órakor az árvaházban tartandó választmányi ülésre meghivni. Nagyvárad, 1902. évi augusztus hó 16-ik napján. Özv. báró *Gerliczy* Félixné, elnöknő.

E választmányi gyülés legfontosabb tárgya a női menház épitése leend s ekkor fogják eldönteni azt, hogy a jelentkező pályázók közül kit bizzanak meg a menház épitésével.

—

Fodrászok gyülése.

A fodrászok, kik hosszu éveken keresztül küzdöttek addig, mig iparukat elsajátitották, szomoruan tapasztalják, hogy ujabban gomba módra szaporodnak a »kontár« fodrászok, és

megnehezitik az iparát elsajátitott fodrászok megélhetését. Ez ellen most a szakképzett fodrászok állást foglalnak, és e hó 19-én este 8 órakor a tüzoltó laktanya nagytermében nyilvános szakgyülést fognak tartani, a melynek egyedüli tárgya az alapszabály tervezet felolvasása és jóváhagyása lesz.

MULATSAG.

—

Az ujvárosi ev. ref. énekkar estélye.

Ma este tartja meg a Félix-fürdőben nagy sikerünek igérkező dalestélyét a nagyváradujvárosi ev. ref. egyházi énekkar. A tartalmas müsor a következő:

I. rész. 1. *Dalár induló.* »Dalárok dalra fel,« Kunnerttől. 2. *Kurucz nóták*: a) Most jöttem Erdélyből. b) Hejh Rákóczy Bercsényi. b) Csinom Palkó, Csinom Jankó, Gaál Ferencztől. 3. *Népdalok*: a) Temetnek a Balog völgyön. Dankó Pista dallama után férfi karra irta Gerencsér József. b) Minden szőke kislány csalfa. Thaisz Lajostól.

II. rész. 1. *Vadász-dal*: »Ezerdalos madárka«. Lányi Ernőtől. 5. *Palócz-dalok*: a) Elment Huszár Berczi. b) Piros rózsa levele. Dr Angyal Arnoldtól. 6. *Románcz* a »Boccaccio« cz. operettből. Magenbauer Lipót. 7. *Népdalok*: a) Csillagos az éjjel nagyon. b) Udvarunkon búgó galamb. c) Kis tubiczám, szerelmem. Hoppe Rezsőtől.

III. rész. 8. *Búcsu*: Isten veled hazám. Beleznay Antaltól. 9. *Népdal füzér*: a) Ne huzd, ne huzd. b) Hol az a tele kancsó bor. c) Szép szemednek ragyogása. Beleznay Antaltól. 10. *Bordal*: Offenbach J., Hoffmann meséi cz. operából.

Kezdete 6 órakor. Dalestély után táncz lesz. Belépti dij 1 korona 60 fillér. Ejfél után, ha kellő számu közönség lesz, külön vonat indul a városba.

Czipészek mulatsága. Ma tartják meg a helybeli czipész és csizmadia munkások is tánczmulatságukat *Karger* nyári kerthelyiségében. Kezdete este 8 órakor.

MÜVESZET.

—

Jótékonyczélu mükedvelő előadás. Erdekesnek igérkező tánczczal egybekötött hangversenyt rendez folyó hó 24-én *Füredi* József közremüködésével a vakácziózó diákság.

Annyival inkább pártolást érdemel e vállalkozás, mert a tiszta jövedelmet a »Gyermekbarát« és a magyar szinészegyesület között osztják meg.

A változatos müsort igy alakitották össze:

Müsor: 1. Prolog, Makai Emiltől. Előadja: Vidor József. 2. Inggomb. Monolog. Thewrewk Károlytól. Előadja: Vágó Andor. 3. A második asszony. Győry Vilmostól. Szavaija: Gáll Rózsika k. a. 4. Kuplék. Előadja: Füredi József. 5. Keresem az Istent. Abrányi Emiltől. Szavalja: Kardos A. 6. A komédiás. Előadja: Haraszti Lajos. *A mama vőlegénye.* A gróf Eszterházy-féle pályázaton dicséretet nyert vigjáték 1 felvonásban. Irta: Füredi József. Rendező: Füredi J. Személyek: Szalóczi László főhadnagy — Vidor József, Hidas barátja — Huszti A., Szeréminé Gáll Rózsika k. a., Eliz, leánya — Győri Ilonka k. a., Tarkáné — Zólyomi Erzsike k. a., Pantocsek, ker. ügynök — Halász Ernő, Jancsi, Szalóczi inasa — Váradi Jenő, Pinczér — Bihari László. Szinhely: Vasuti étterem. Helyárak: I. hely: 2 kor., II. hely: 1 kor. 50 fillér, III. hely: 1 kor. Karzat: 40 fillér. A karzati jegyek a tánczra nem érvényesek. Jegyek előre válthatók: Szinházi tőzsdében, Farkas József ur virág üzletében, Kiss Dávid ur tőzsdéjében, Czillér Imre fő-utezai áruházában, Reichard áruházában, Fehér János Bémer-téri, Elek József Kis-piacz-téri és Háasz Manó zöldfa-utezai üzletében. Kezdete 8 órakor. Felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak. A czél érdekét tekintve a becses közönség pártfogásáért esedezik a *rendezőség*.

TAVIRATOK.

—

Magyar udvartartás.

Budapest, aug. 16. (Saj. tud. táv.) A Magyarország holnapi száma irja, hogy a magyar királyi udvartartás első része deczemberben vonul be a budai várba s akkor költözik Budapestre József Agost főherczeg.

Apponyi és a Kossuth-ünnep.

Budapest, aug. 16. (Saj. tud. táv.) Apponyi Albert gról holnap értekezik Tóth képviselővel a Kossuth-ünnep ügyében.

Tiencin átadása.

Tiencin, augusztus 15. Tiencint ma adták át a kinai hatóságoknak. (Magy. Táv. Ir.)

Vasuti szerencsétlenség.

Budapest, aug. 16. (Saj. tud. táv.) A fővárosban elterjedt hir, hogy Lembergnél óriás vasuti szerencsétlenség történt, de mindezideig bővebb tudósitás nem érkezett.

Kulturharcz Franeziaországban.

Lesneveu, aug. 16. Tegnap ideérkezett két tanitó-apácza, hogy a folgeoti, ploudanieli és st.-méeni iskolákban tanitó apáczákat fejedelemasszonyuk nevében felszólitsák, hogy visszatérjenek az anyakolostorba. A felszólitás azonban eredménytelen volt. Az alprefektus és Larnac parancsnokló tábornok megállapodása értelmében Brestből 500 katonát visznek Ploudanielbe és 160 katonát Folgeotba, Ploudanielből pedig 150 katona St.-Méenébe megy. (M. T. I.)

Managuas tábornok nyilatkozata.

New-York, augusztus 15. Egy willemstadi távirat Managuas tábornokkal, a barczelonai fölkelők vezérével folytatott beszélgetésről ad hirt. Managuas azt mondotta, hogy az idegenek meg lehetnek győződve róla, hogy semmiféle nyomást nem fognak rájuk gyakorolni. Azt mondotta továbbá, hogy a fölkelőknek 27 ezer-ezer emberből álló és még nagyobb csapatjuk van és hogy az országnak két harmadrésze már hatalmukban van. (M. T. I.)

Merényiet Vilmos császár ellen.

Budapest, aug. 16. (Saj. tud. távir.) A frankfurti igazságügyi palotában titkosirásu levelet találtak, mely Vilmos császár elleni merényletre figyelmeztet. Noha az egészet tréfának tartják, kellő óvintézkedéseket tettek.

Szerencsétlenség fáklyásmenet közben.

Antverpén, aug. 16. Tegnap itt fáklyásmenetet rendeztek, a mely alatt a diszmenet egyik kocsija meggyuladt. A kocsiban öt asszony ült, egyikük teljesen elégett, a többi megsérült. (M. T. I.)

Fegyelmi Szterényi ellen.

Budapest, aug. 16. (Saját tud. táv.) Láng kereskedelmi miniszter Szterényi kérelmére elrendelte a fegyelmi vizsgálatot.

Lukács volt miniszter özvegyének temetése.

Budapest, aug. 16. Tátrafüredről jelentik: Lukács Céla volt kereskedelmi miniszter özvegyét innen Budapestre szállitják, a hol hétfőn temetik. (M. T. I.)

Tirtov orosz tengernagy Konstantinápolyban.

Konstantinápoly, aug. 15. Hir szerint Tirtov tengernagy, a földközi-tengeri orosz hajóraj parancsnoka legközelebb hivatalosan ideérkezik és a szultán fogadni fogja. A tengernagynak nincs különös megbizása a czártól. Közelebbi részleteket még nem tudnak ettől a látogatásról. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: **Sienkiewicz Henrik.** 62.

— Miatyánk, ki vagy a menyekben: szenteltessék meg a te neved, jöjjön el a te országod és legyen meg a te akaratod . . .

Itt megállott kissé. Azután ismételte, most már hangosabban, ünnepélyesen:

— Legyen meg a te akaratod!

Csönd volt, mély csönd köröskörül.

— Legyen meg a te akaratod! mondta harmadszor is, parancsoló erővel a prépost.

És most megszólalt Skrzetuski. Végtelen fájdalommal, de megadással mondotta.

— Miképpen a mennyben — azonképpen itt a földön is . . .

Azután zokogva bukott a földre.

MÁSODIK KÖNYV.

Most visszatérünk arra a napra, amelyen Rzendzian utnak indult a Skrzetuski levelével Kudakból Lubniebe. Lassan haladt a csónakja az ár ellen, Kremencsuknál összetalálkozott a Krsecsovski és a Barnabás seregével, elmondta az öreg kapitánynak, hogy Skrzetuski veszedelemben forog, azután folytatta az utját s hajnalban Csehrin alá érkezett. Az őrség föltartóztatta a csónakot, amelyben Rzendzianon kivül a Grodsicki katonái ültek, akiket puskaporért küldött a parancsnok. Vezetőjüket és az apródot a partra szállitották, mert ugymondták, a nagy hetman megparancsolta, hogy a Sicsból jövőket Loboda kapitány elé kell vezetni. A Solenski házába vezették s jó ideig váratták őket, mert Loboda nem volt ott s az alkapitány jöttére kellett várniok. Végre jött az alkapitány. Láttára összerezdült az apród.

Bohun volt.

Az asztalhoz ült és vallatóra fogta a kettőt. A Grodsicki katonájától nem tudott meg semmi különöset, megforgatta a kezében a nagyhetmannak czimzett levelet, de, bár nagy kedve volt hozzá, nem merte fö bontani a pecsétes irást. Már éppen el akarta bocsátani őket, amikor belépett Sagloba.

— Bohun pajtás, az a Dopula egy gazember. Bemegyek a kocsmájába, lemegyek utána a pinczébe és uram fia, mit látok ott? Szalmarakást a sarokban és a szalmából a legfinomabb borocska palaczkjainak a nyaka integetett elő. Nyakon csiptem a zsiványt, amiért hogy elrejtette előlem a legjobb borát és aztán mondok, osztozkodjunk. Tied a szalma, mert marha vagy, enyém a bor! Hoztam kóstolóba néked is, Bohun pajtás.

Valami vig nótába kezdett, de egyszerre abbahagyta.

— Nini, a Skrzetuski apródja.

— Hogy mondod? — kérdezte fölpattanva Bohun.

— Skrzetuskié, a herczeg kapitányáé, aki mikor Kudakba utazott, jó borral vendégelt meg. No fiam, mit izent a gazdád? Mit csinál?

— Köszönöm a kérdést, egészséges, köszöntet általam.

— Hát aztán téged mért küldött ide?

— Lubniebe megyek, nincs rám szüksége.

Bohun addig fürkészve nézte az apródot, most beszélgetni kezdett vele.

— En is ösmerem a gazdádat, Roslogiban láttam.

Rzendzian tetette magát, mintha nem hallana jól.

— Hol, uram?

— Roslogiban. A Kurcevicéknél.

— Kiknél?

— Ugy látszik, süket vagy mondta Bohun.

— Nem aludtam eleget, ez az egész.

— Majd alhatsz később. Most azt mondd meg, hogy miért küldött haza a gazdád Lubniebe.

— Valószinüleg a kedvesének küld valami szerelmes üzenetet, szólt közbe Sagloba.

— Meglehet uram, nem tudok róla, felelt Rzendzián, aztán meghajlott a két ur előtt és kifelé igyekezett.

— Dicsértessék az Ur Jézus, mondta kimenőben.

— Amen, felelt rá Bohun és rákiáltott Rzendzára:

— Megálj csak ficzkó! Mért tagadtad el, hogy a Skrzetuski apródja vagy?

— Mert nem kérdezted, uram, én pedig nem vagyok fecsegő. Dicsértesék —

— Sose dicsértessékelj! Azt mondd meg inkább, hogy viszel-e magaddal vallami levelet?

— Uram, a gazda megirja a levelet, a cseléd elviszi és odaadja annak, akinek szól. Nem neked szól a levele, hát hagyj odábbmenni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASAG.

A verseczi gazdasági kiállitás.

Gazdaságunk és iparunk fejlődésének nyilt bizonyitéka a pénteken megnyilt verseczi mezőgazdasági és ipari kiállitás. Ez alkalomból megjelent Versecz lakossága körében *Láng* keresk. miniszter is *Hegyeshaimy* min. oszt. tanácsos kiséretében. A minisztert már utantában Temesvárott a város és megye nevében nagy küldöttség üdvözölte *Molnár* főispán- és *Telbisz* polgármesterrel az élén. A küldöttség, melyben a temesmegyei képviselők mind résztvettek, tovább folytatták a miniszterrel utjokat Versecz felé. Reggel 8 órakor érkeztek, meg Verseczre, hol riadó éljenzés és a városi zenekar hangjai mellett szállottak ki szalonkocsijaikból. A minisztert és a vele jövő vendégeket *Weifert* Károly verseczi polgármester a kiállitást rendező bizottság elnöke üdvözölte meleg szavakkal, kifejezve Versecz város hazafias lakosságának nagy örömét a miniszter jöttén, kinek e kegyességén felbuzdulva a város, a jövőben, ép ugy mint eddig is, szivvel lélekkel azon lesz, hogy a magyar állam megszilárditásának annyira szükséges hazafiság magasztos eszméje minden alkalommal hatályos kifejezésre jusson.

Láng Lajos válaszában megköszönte a szivélyes üdvözlő szavakat és kijelentette, hogy ő két minőségben jött Verseczre, mint miniszter, hogy lássa a kiállitást, és mint magyar ember, hogy örvendjen egy magyar város fellendülésének bevonultak a pazarul feldiszitett városházára hol a miniszter számos küldöttséget fogadott.

Tizenegy óra előtt pár perczczel a kiállitás területére, az iparcsarnokhoz hajtattak a kiállitás megnyitására. A miniszter és kisérete megérkezése után felhangzott a magyar Himnusz a melyet az egész közönség fedetlen fővel hallgatott végig. Ezután *Seemayer* János orzs. képv. kérte fel a minisztert a kiállitás megnyitására hatásos hazafias beszédben. A beszéd elhangzása után *Láng* miniszter hosszabb beszéd kiséretében megnyitotinak nyilvánitotta a kiállitást. A miniszter beszéde után, amely a jelenlevőkre mély benyomást tett, felhangzott a Szózat, majd megkezdődött a kiállitás megtekintése.

A lópatkolási tanfolyam megnyitásáról. A folyó évi október hó 5-én Nagyváradon megnyitandó ideiglenes lópatkolási tanfolyam csak az esetben fog érvényesittetni, ha arra legalább 20 tanulni óhajtó iparos vagy segédmunkás jelentkezik.

Felhivatnak ugy a helybeli, mint a vidéki kovács iparosok és segédmunkások, kik a tanfolyamon részt venni akarnak, hogy ebbeli szándékukat 1902. évi augusztus hó 31-ik napjáig nagyváradi ipartestület hivatalában bejelentsék, mert a későbbi jelentkezések figyelembe nem vétetnek. A feltételek minden jelentkezőnek külön kiadatnak. Nagyvárad, 1902. aug. 16. *Bertsey* György ipart. elnök. *Jankovich* János, ipart. főjegyző.

Belch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde

Budapest, aug. 16.

Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Államvasut	—.—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Határidők.

Budapest, aug. 16.

Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.93
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.53
Zab ápr.	6.—
Káposzta, repcze, aug.	—.96

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. aug. 16-án.

Magyar aranyjáradék 4%	121.—
Magyar koronajáradék	97.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	118.60
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.—
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.80
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvath-szlavónföldtehermentesitési kötvény	97.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	203.50
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	162.—
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék papirban	101.50
Osztrák járadék aranyban	121.50
Osztrák korona járadék	89.50
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.90
Magyar hitelbankrészvény	730.50
Osztrák hitelintézet részvény	715.
Párisi visita	95.17
20 frrnkos arany (Napoleon'dor)	19.05
Németbirodalmi márka	117
Londoni visita	239.77
20 márkás arany	23.42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város jogügyi és gazdasági ügyosztályától.

Árle,tési és árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbizás folytán 1902. év szeptember hó 4-ik napján d. e. 10 órakor a városház termében következő árverést tartok.

1. A Zöldfa vendégfogadó alatti 1. számu bolthelyiség bérlete, a bérleti idő kezdődik 1903. évi január 1. napján s tart 1908. évi deczember 31. napjáig terjedő 6 egymásután következő éven át, kikiáltási ár 1200 korona évi bérösszeg, bánatpénz 300 korona.

2. A Zöldfa vendégfogadó alatti 3. sz. bolthelyiség bérlete, a bérleti idő kezdődik 1903. évi január hó 1. napján s tart 1908. évi deczember 31 napjáig terjedő 6 egymásután következő éven át, kikiáltási ár 2420 korona évi bérösszeg, bánatpénz 610 korona.

3. A Zöldfa vendégfogadó alatti 4. sz. bolt bérlete ugyanannyi időre, kikiáltási ár 1430 korona évi bérösszeg, bánatpénz 360 korona.

4. A Zöldfa alatti 5. sz. bolt bérlete ugyanannyi időre, kikiáltási ár 1575 korona évi bérösszeg, bánatpénz 400 korona.

5. A Zöldfa alatti 6. sz. bolthelyiség bérlete, kikiáltási ár 903 korona évi bérösszeg, bánatpénz 225 korona.

6. A Zöldfa alatti 8. sz. bolthelyiség bérlete ugyanannyi időre, kikiáltási ár 1100 korona évi bérösszeg, bánatpénz 275 korona.

7. A Zöldfa alatti 9. sz. bolt bérlete ugyanannyi időre, kikiáltási ár 800 korona évi bérösszeg, bánatpénz 200 korona.

8. A Gilányi korcsma és fatelep bérlete ugyanannyi időre, kikiáltási ár évi 600 korona évi bérösszeg, bánatpénz 150 korona.

9 A város tulajdonát képező ugynevezett Laporta malom bérlete ugyanannyi időre, kikiáltási ár évi 2400 korona bérösszeg, bánatpénz 600 korona.

A felsorolt bérletekre árverési feltételekül a jelenleg érvényben levő szerződés feltételei szolgálnak, kiköttetik, hogy vállalkozó illetve bérlő a szerződés kötéséért szabályrendeletileg megszabott dijat tartozik fizetni.

Arverelni szóval, vagy irásban zárt ajánlat utján lehet s árverelők kötelesek a fent kitett bánatpénzt árverés idejéig az árverelő küldöttség elnökének kezeihez készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban letenni vagy zárt ajánlathoz csatolni.

Azon körülmény, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri s elfogadja, a zárt ajánlatokban kifejezendő.

Az egyes bérletek feltételei, a város jogügyi és gazdasági ügyosztályában a hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Arlejtőt és árverelőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad várost azonban csak a törvényhatósági bizottság jogerős jóváhagyása után kötelezi.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az árverés eredménye felett szabadon határoz, jogában áll tehát az árverés eredményét elfogadni, vagy megsemmisiteni s ujabb árverést tartani avagy esetleg más ajánlattevővel szerződni.

Nagyvárad, 1902. augusztus hó 16-án.

Komlóssy József,
jogügyi és gazdasági
tanácsos,
az árverelő küldöttség
elnöke.

Uj üzlet! **Szabó Testvérek** Uj üzlet!

Nagyvárad, Zöldfa-utcza, (a «Zöldfa» sörcsarnok mellett.)

Ajánljuk:

ujonnan berendezett rőfös és nőidivat czikkeinket.

Ing, blousok, napernyők, jó mosó **kartonok, Fongaise batisztok, uri** és **női mosott fehérneműek, vásznak** és **chiffonok, csipkék, szalagok.**

Uj üzlet! Bélés és rövidáruk. **Uj üzlet!**

Ertesités.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség, valamint az egyházi és községi elöljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórás üzletét,

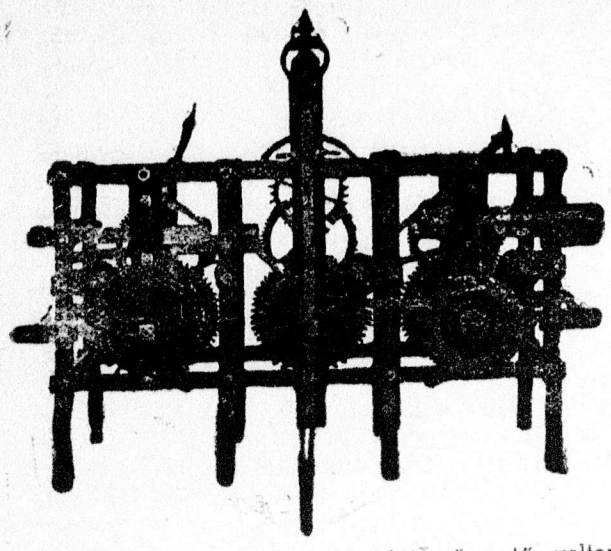

melyben 16 éven keresztül mint müvezető, voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen a régi jó hirnévhez méltóan, a régi czég alatt tovább folytatom.

Szives pártfogásukat és megrendelésöket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközlök, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készitő,

Nagyvárad, Szent János-utcza 20 szám.

50 **Telefon-szám 384.**

Weiner és Grünbaum

Budapest, Váczi-utcza 2.

Egyéves önkéntesek részére a legolcsóbban készit az egyenruha felszerelést.

Egyéves önkéntesek részére készíti a legelegánsabb egyenruhákat.

Egyéves önkéntesek részére küld dijtalanul árjegyzéket.

Egyéves önkéntesek részére sorozási és áthelyezés kérvénymintákat dijtalanul küld.

Egyéves önkéntesek részére minden katonai ügyben ád dijtalanul felvilágositást.

Egyéves önkéntesek részére ujabban kiadott „Egyenruházati Közlemények“ czimü könyvét dijtalanul küldi.

Weiner és Grünbaum

Budapest, Váczi-utcza 2.

A Mezey féle házban
(Kossuth Lajos-utcza)
egy 5 szobás
1. emeleti lakás 278
november 1-töl kiadó.

Miért haragszol? barátom.

Talán nem jár jól az órád. Oh hagyd el; ezeknek az óráknak már többe van a javitása mint az egész értéke.

Na ha csak az a baj, ajánlok neked egy jó órást, mely az én órámat is pontosan kijavitotta, s minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett

Csak 90 krajczárért,

óraüvegeket csak 10 krért ad, ugyszintén a legjobb órákat és ékszereket jutányos árban raktáron tart.

Kepes Márton, 226.

müórás Nagyváradon szinház oldala mellett.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmával a t. közönség szives figyelmébe ajánljuk

tüz- és betörésmentes
letéti pénztárunkat,

melyben külön és közvetlen elzárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérlő közönség rendelkezésére.

Nagyváradi takarékpénztár r. t.

219.

Általános Takarèkpènztár

részvénytársaság

Nagyváradon, Szent László-tér

(Kovács-ház emeletén.)

Leszámitol **váltókat.**
Elfogad **betéteket 5%-ra.**
Leszámitol **számlákat.**
Előleget ad **értékpapirokra.**

Üzleti órák:

Mindennap: délelőtt fél 9—12-ig, délután 3—5-ig.

Van szerencsém a n. érdemü közönség tudomására hozni, hogy férjem **Tóth Lajos** kályhás elhunyt és előnyösen ismert jó hirnévnek örvendő mühelyét a saját felügyeletem alatt **Gönczy Gyula** ur üzletvezetőm közremüködésével tovább is folytatni fogom.

Ez alkalommal felhivom a n. é. közönség b. figyelmét ujonnan készitendő remek kályháimra.

Üzletemet továbbra is a t. közönség pártfogásába ajánlva, vagyok

tisztelettel

Özv. Tóth Lajosné,

277. **Nagyváradon, Fürdő-utcza 466. sz.**

SIRKÖVEK

a legolcsóbban

kaphatók 258

a debreczeni kőipar vállalat

KOHN és TÁRSA

fiók sirköraktárában,

Nagyvárad, Kossuth-u. 8.

Fő-üzlet: **Zöldfa-u. elején.** **HÁASZ MANÓ női divatáruháza, Nagyvárad.** Fiók-üzlet: **Amerikai áruház.**

Szives figyelmét kivánom felhivni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott

tavaszi ujdonságaimra

és tekintettel a mindenki által ismert **óriási forgalomra**, abban a helyzetben vagyok, hogy határozottan **olcsóbban adhatok, mint bárki.**

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is,

saját műtermemben (Zöldfa-utcza 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságu fényképet kapnak teljesen ingyen,

csupán a papirkeretért s a reá való feszitésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számitom fel. Maga ez életnagyságu fénykép a világ egy müintézetében sem szerezhető be olcsóbban, mint 10 forintért.

1091. májustól Zöldfa-utcza 34. sz.
Sörház-sikátorral szemben.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendü műhelyeiből beszerzett **fa-** és **vasbutorok,** valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD, Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

butor nagykereskedése.

Papp György-féle házban, a volt Erber helyiségben.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stylszerü szilárd, első minőségü anyagból.

Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tüzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

281

Két utczai szoba, előszobával, butorral vagy anélkül 1902. november hó 1-től kiadó.

Javitások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

ELEK JÓZSEF

női- és uri divat, vászon- és fehérnemü áruraktára

Nagyvárad, (Szent László-tér).

(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett ujdonságait női ruha **szövetekben,** a legszebb kivitel és legfinomabb minőségig. **Lioni selymek,** Chine, egyszinü és fekete szinekben. **Ponges** óriási választékban. **Diszek** és teljes kellékek. **Zephyr, Batist** mosókelmék, **Nap-** és **esőernyők** nagy választékban.

OBERLEITNER E. és FIAI

cs. és kir. **vászon és asztalnemü** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak, legjobb minőségü Chiffonok

és pamut-vásznak.

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Mintákat kivánatra azonnal küldök.

Tanuló.

Egy-két jó házból való fiu, 2—3 gymnasiumi vagy polgári osztálylyal. tanulóul felvétetik a Szent László nyomdában.

80 kr. | UJ!! | 80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,

Nagyvárad, Nagy-Teleky-utcza 41 szám.

Elsőrendü óra javitó mühely, hol minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett csak **80** krért javit meg, gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu uj szekrény ára 1 frt 20 kr.

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr. | 285. | 80 kr.

Minden 5 forintos bevásárlásnál egy 50 cm. méter magas és 40 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint.

A nyári idény

beállával van szerencsénk raktárunkon levő legujabb saten, selyem, szövet és mosó *blousainkat, nyakkendőket, divatos alsószoknyákat, nap- és esőernyőket, sétapálczákat, gyermekruhácskákat,* férfi, női és gyermek *kezlyüket és harisnyákat* ajánlani, melyek a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kaphatók. Nagy raktárt tartunk férfi, női és gyermek *fehérnemüekben,* továbbá mindenféle gyermek *játékszerekben, gyermekkocsikban és reformszékekben. Szobadiszek, faldiszek, pálmák, továbbá evőeszközök, útazó-kosarak és bőröndök* **igen olcsó árban** kaphatók.

Különös figyelmébe

ajánljuk n. n. é. vevőközönségnek, hogy minden 5 frtos bevásárlásnál egy 60 cm. hosszu és 40 cm. széles és minden 10 frtos bevásárlásnál egy 70 cm. hosszu és 55 cm. széles **ingyen fényképet** adunk, csupán a keretért kell a nagyobb fényképért 1 frt 50 kr., a kisebb fényképnél 1 forintot fizetni. Minden ráfizetés nélkül kap a vevő 5 frtos vásárlás után egy fényképes mellütü, vagy medaillont, vagy nyakkendőtü. Megjegyezni kivánjuk, hogy a vevők minden legkisebb bevásárlásról is kapnak szelvényt, mely összegyüjtve 5 vagy 10 forint összegig jogosit fényképre.

A nagyérdemü közönség pártfogását kéri

Friss és Társa, korona- és fillér-bazár, Fő-utcza.

Minden 10 forintos bevásárlásnál egy 70 cm. méter magas és 50 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint 50 kr.

137

5 forint bevásárlásnál minden ráfizetés nélkül egy ingyen fényképes mellütü vagy medaillon, vagy nyakkendőtü.

Olcsó pamut

40 fillértől 2.40 filléig csomagonként kapható.

Legelső nagyváradi zàlog-kölcsön intèzet.

Nagyvárad, Kossuth-utcza 9. szám.

A legolcsóbb nagyváradi zálogház.

PÉNZKÖLCSÖN

Sorsjegyek és értékpapirok után: . 2½ 2 0
Ekszerek után: . . . . . 3 3 0 / 4 0
Áru- és iparczikkek után: . . . . 4 1 0 / 2 0

számitunk évnegyedenként.

ZÁLOGBAN

levő ***sorsjegyeket*** és ***értékpapirokat*** kiváltunk és azokra magasabb kölcsönt olcsó kamatra adunk, vagy azokat a teljes napi árfolyamban megvesszük.

Vidéki megbizásokat a legpontosabban elintézünk és visszafizetéseket a legkisebb részletekben is elfogadunk.

Nagyobb üzleteknél feleinket a legnagyobb kedvezményben részesitjük.

Tisztelettel:

KLEIN M. és FIA,
hat. engedélyezett zálogháza,
Nagyvárad, Kossuth-utcza 9. szám.

A legolcsóbb nagyváradi zálogház.

Mélyen leszállitott kamatláb.

LŐRINCZ MÓR, Nagyvárad, Bémer-tér, Vashid mellett.

Ajánlja jótállás mellett valódi **tajtékpipáit**, ezeknek **javitását mérsékelt árért eszközölve. Borotvák** eredeti toledoi olasz kézművestől készitve. **Hajvágógépek, szappanok, illatszerek, fogkefék, ruha- és hajkefék** a legolcsóbb árért számitva. **Vadászati kellékekből** a hires lüttichi fegyverkovácsoktól való belövött **fegyverek, pisztolyok, revolverek** igen előnyös árért számitva.

Tüzi-játékok eredeti uj és rendkivüli érdekes mintákban.

278.

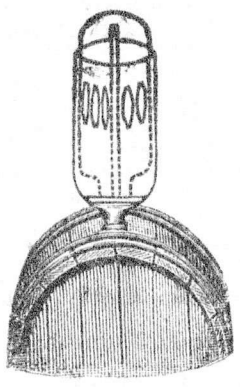

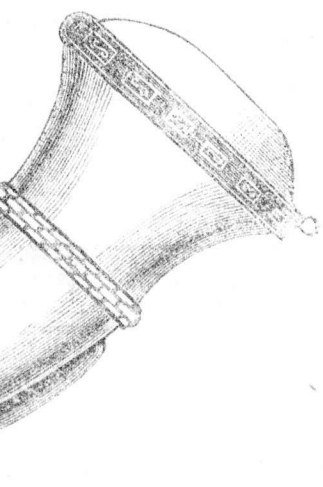

Szenzácziós találmány boraink védelmére!

Ezen »Hidraulikus« aknával lefojtott borul nem szükséges a töltögetést havonta ismételni. A csapon álló bort megmenti a borvirág, vagyis penésztől, ezáltal nem lesz soha zavaros és savanyu, igy utolsó cseppig kristály tisztan ereszthetődik le a bor és fölöslegessé válik a kis hordókba való lehuzgálás vagy üvegbe töltögetés. Darabja 1 frt. Hozzávaló 1 üveg desztilin 35 kr. Kapható:

Lőrinez Mórnál Nagyváradon.

Eladó, bérbeadó vagy átadó vendéglő.

Előhaladott korom, s gazdasági ügyeimmel leendő elfoglaltságomra tekintettel a Kálvária-hegy alatt levő »Hegyaljához« czimzett több évtizeden át közkedveltségnek örvendő, ózondus levegőjü nyári vendéglőm körülbelől 8000 négyszög méter gyümölcs és diszfákkal beültetett területtel a rajta levő, a mai izlésnek megfelelő tágas üveges terem s az előtte elnyuló csinos fedett verendával eladó.

Esetleg 1903. év április hó 15-től számitva 10 vagy 12 évre bérbe kiadó.

Vagy pedig 1903. év április hó 15-től az évi forgalom 10 % biztositék összegével biró e szakban jártas üzletvezetőnek átadó, megjegyezve, hogy a legutóbbi esetben kizárólag az italmérésre vonatkozólag saját termésü boraim elárusitása kötelező.

Van szerencsém egyidejüleg a nagyérdemü közönség becses figyelmébe ajánlani saját termésü kis üstömön főtt jó és tiszta kezelés alatt álló pálinkáimat, mi literenként vagy hectoliterenként eladó.

Az eladás valamint a bérbe, illetve átadásra vonatkozólag bármikor értekezni ehet:

Nagyváradon — Vizvezeték-utczán a tulajdonos

Karger Sándor,
275. nyári vendéglő és szőllőbirtokosnál.

Pénzt szerzek.

Kölcsönt födbirtok és házakra. Jelzálog, személyi hitel, tárcza váltók, tiszti és tisztviselő váltókat legelőnyösebb feltételek mellett.

Olcsó kamatlábbal

számitolok le, és szerzek pénzt a legmagasabb értéklés mellett előkelő fővárosi pénzintézettől.

Értekezhetni délelőtt 10 órától 12 óráig, délután 4 órától 6 óráig.

142.

Hagymási Jenő,
Nagy-Teleki-utcza 46.

1 darab I-ső rendü gallér . . . 11 kr.
1 pár I-ső rendü kézelő . . . 20 kr.

Mai naptól kezdve

Szefir, szintartó, méterje . . . 13 kr.
Ponge selyem, mintázott méterje 50 kr.

Telefon 372.

1902. Szeptember hó 15-ig

Telefon 372.

Batisztokat, ruhaszöveteket, kartonokat, delaineket, vásznakat, chiffonokat, napernyőket, csipkét és rövidáru czikket

Eddig még Nagyváradon nem létezett olcsó árban fogunk elárusitani.

10 frtos bevásárlás után ingyen képek.

„AMERIKAI ÁRUHÁZ“ Nagyvárad, Fő-utcza, szinházi Bazár-épület.

1 szefir blous . . . . . 60 kr.
1 Ponge selyem blous . . . 2 frt 50 kr.

Telefon 372.

1 méter finom carton . . . . 17 kr.
1 méter fehér batiszt . . . . 30 kr.

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.